

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету

Дмитро НЕЛПА

Філософський
факультет

« _____ » 2023 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
фізичного факультету

Оксана МОМОТ

Фізичний
факультет

« _____ » 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 Природничі науки
104 Фізика та астрономія
другий (магістерський)
Оптика, лазерна фізика
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023 -2024
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: РИХЛІЦЬКА Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології; ЗЕЛЕНСЬКИЙ Сергій Євгенович, д.ф-м.н., професор кафедри оптики

Пролонговано: на 2024/2025 н.р. (підпис, ПБ, дата) «30»08 2024 р.

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2023

Розробники:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології
Зеленський Сергій Євгенович, д.ф-м.н., професор кафедри оптики

Затверджено
« 30 » серпня 2023 р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології

 (Ірина МАСЛІКОВА)

Протокол № 1 від « 30 » 08 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 30 » серпня 2023 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

« 30 » серпня 2023 року

Схвалено науково - методичною комісією фізичного факультету

Протокол від « 30 » червня 2023 року № 16

Голова науково-методичної комісії (Олег ОЛІХ)

« 30 » 06 2023 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем в професійній сфері, а також напрацювання та розвиток практичних вмінь та навичок аналізу професійних ситуацій та прийняття рішення при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійної діяльності

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етичної думки; основні етико-філософські поняття та категорії, характеристики основних положень етичних систем та відповідні їм ціннісно-нормативні програми; основні методи філософсько-етичних досліджень, методи психології при аналітичному розгляді дилемних ситуацій

2. **Вміти** застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики безпосередньо до дилемних проблем професійної та корпоративної етики; прогнозувати та завбачати ймовірні негативні наслідки

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження; управління інформацією та використання іншомовних фахових інформативних джерел, а саме, отримувати та аналізувати інформацію з різних джерел, яка би відповідала вимогам та потребам завбачення дилемних процесів у сучасному соціокультурному просторі, культурно-професійній сфері.

Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до переліку дисциплін вибору ВНЗ та викладається у II семестрі магістратури. Навчальна дисципліна послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики їх необхідність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки професійної етики. З'ясовуються особливості використання поглиблених знань правових та етичних норм при оцінці наслідків своєї діяльності, вироблення та розвитку практичних вмінь та навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності, а також ознайомлення з кодексами професійної етики. Розглядаються особливості оволодіння методами аналізу даних кодексів та їх удосконалення, напрацювання розуміння та переконання щодо слідування нормам професійної етики, як необхідної умови професійного розвитку.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань щодо актуальних проблем професійної та корпоративної етики в сучасній соціокультурній діяльності. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у вирішенні/прогнозуванні/ проблем та прийнятті нестандартного рішення у професійних ситуаціях, що відповідають нормам професійної етики та кодексам корпоративної поведінки, а також впровадження корпоративної соціальної відповідальності в ділову практику.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях .

ЗК06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми..

ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, нести повну відповідальність за самостійно виконану роботу

СК03. Здатність презентувати результати проведених досліджень, а також сучасні концепції у фізиці та астрономії фахівцям і нефахівцям.

ПРН07 Оцінювати новизну та достовірність наукових результатів з обраного напрямку фізики або астрономії, оприлюднених у формі публікації чи усної доповіді.

ПРН08. Презентувати результати досліджень у формі доповідей на семінарах, конференціях тощо, здійснювати професійний письмовий опис наукового дослідження, враховуючи вимоги, мету та цільову аудиторію.

ПРН14 Розробляти та викладати фізичні або астрономічні навчальні дисципліни в закладах вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої та позашкільної освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики, здійснювати необхідну консультативну та методичну підтримку здобувачів освіти.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
1.2	принципи та основні норми професійної етики	Лекція, самостійна робота	тести	5
1.3	основні види професійної етики та їх сучасне функціонування; роль професійної та корпоративної етики в становленні професіоналізму	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	7
1.4	методи та механізми розв'язання основних моральних дилем сучасних практик та особливості професійних кодексів в діловій практиці	Самостійна робота	тести	6
1.5	основи професійної етики публікаційної і комунікативної активності науковців	Лекції, самостійна робота	тести	9
1.6	основи етики ділових відносин у наукових установах та закладах вищої освіти	Лекції, самостійна робота	тести	5
	Вміти:			
2.1	кваліфіковано аргументувати специфіку основних етичних принципів та норм професійної етики, їх взаємодію та шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики задля забезпечення успішності	самостійна робота	Самостійне дослідження	3

	бізнес процесів, проектів, розробки інформаційно-аналітичних систем			
2.2	виявляти механізми розв'язання основних моральних дилем в організації дослідницьких та проектних робіт при їх впровадженні стосовно взаємодії з іншими сферами бізнесу, організацій, навколишнього середовища і ін.	Самостійна робота	самостійне дослідження	5
2.3	здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів при розробці соціальних проектів та аргументовано аналізувати професійну ситуацію щодо відкритих моральних дилем в профдіяльності та розробити рекомендації по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки	Самостійна робота, лекції	презентація самостійного дослідження, , Проектна робота	5
2.4	Знаходити прийнятні виходи з етично-проблемних ситуацій при публікації результатів наукових досліджень	Самостійна робота лекції	дискусії, презентація самостійного дослідження, тести	10
2.5	Уникати проблемних ситуацій у ділових відносинах у наукових та освітніх установах	Самостійна робота лекції	дискусії, презентація самостійного дослідження, тести	17
	комунікація:			
3.1	вести дискусії стосовно питань ролі професійної та корпоративної етики в діловій сферах, а також впровадженні корпоративної соціальної відповідальності	самостійна робота	Самостійне дослідження	4
3.2	презентувати результати проведених досліджень та самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій;	самостійна робота	Проектна робота	5
3.3	вести комунікації з колегами з використанням сучасних технологій	Самостійна робота, Лекції	Самостійна робота	5
	автономність та відповідальність:			
4.1	аналізувати і кваліфіковано виявляти та вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	самостійна робота	презентація самостійного дослідження	7
4.2	нести відповідальність за достовірність проведених досліджень, та приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях ділової практики	самостійна робота	дискусії, самостійна робота	7

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни																	
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	
ПРН07. Оцінювати новизну та достовірність наукових результатів з обраного напрямку фізики або астрономії, оприлюднених у формі публікації чи усної доповіді.	+	+	+	+	+	+	+											
ПРН08. Презентувати результати досліджень у формі доповідей на семінарах, конференціях тощо, здійснювати професійний письмовий опис наукового дослідження, враховуючи вимоги, мету та цільову аудиторію.												+	+	+	+			
ПРН14. Розробляти та викладати фізичні або астрономічні навчальні дисципліни в закладах вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої та позашкільної освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики, здійснювати необхідну консультативну та методичну підтримку здобувачів освіти.				+			+	+	+	+	+					+	+	

7. 7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.5); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Доповнення та участь в дискусіях: РН 1.1, 1.2, 1.4, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 –21 / 35 балів
2. Самостійна робота (есе-дослідження проф./корпор.цінностей): РН 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 –5/ 12 балів
3. Самостійна робота (аналіз дилемної професійної ситуації (кейс)): РН – 1.4, 1.5,2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 4.2 - 19 / 25 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на

семінарах) та за самостійні роботи (робота з текстами, дослідження цінностей, написання тексту рекомендацій). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.6, 2.2 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Тестові завдання	Тема	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота ¹	Дослідження та аналіз (Case-studies) дилем в професійній сфері та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки (проведення самостійного дослідження, узагальнення та інтерпретація отриманих результатів)	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
	Теми 1-6 на 19.03	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
	Есе-рецензія, щодо ролі особистих, професійних та корпоративних цінностей	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10

	теми 1,2, 3,4,5 До 20.04 Теми 8-10 на 10.05	12» x 1 = 12	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1.

Тестові завдання:

2 бали – студент опрацював необхідний тест та виокремив у ньому правильні проблеми/питання

1 бал – студент опрацював тест але не точно виокремив правильні питання/проблеми

2.

1) Самостійна індивідуальна робота: аналіз (Case-studies)

25 /20(II)–балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

15/14(II) балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам

2) Аналіз-есе:

10/17(II) балів -студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері /професійного/соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

5/12(II) балів- студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам

1. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває

зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Лекції	Самостійна робота
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання			
1	Тема 1. Етика як практична філософія	2	2
2	Тема 2. Професійна етика в структурі етичного знання	4	2
3	Тема 3. Корпоративна культура та корпоративна етика	2	2
4	Тема 4. . Корпоративні кодекси як корпоративна соціальна відповідальність	2	4
5	Тема 5 Морально-етичні проблеми в контексті науково-технічних досягнень	2	4
6	Тема 6. Методологія прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях	2	4
<i>Індивідуальна самостійна робота:</i>			
7	1) Ситуаційний аналіз в професійній сфері та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки		10
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		2
Частина 2. Моральні колізії в професійній діяльності			
8	Тема 8. Етика публікаційної активності науковців	4	5
9	Тема 9. Проблеми електронних комунікацій	4	5
10	Тема 10. Етичні проблеми наукометрії	4	5
11	Тема 11. Етика ділових відносин у наукових установах	2	6
12	Індивідуальна самостійна робота: Есе-аналіз		10
<i>Підсумкова контрольна робота</i>			
		1	
ВСЬОГО		29	61

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій - **29 год.**
Семінари - **0 год.**
Самостійна робота - **61 год.**
Консультацій - **0 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

- Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. –К., 2003.-с.248
- Етика. Естетика.: Навч.посібник / за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – Розділ 1 – С. 6-22.
- Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. Основи корпоративної культури.// Навч. посібник. -К.:2011.,- 480с.
- Прикладна етика. Навч.посібник / За наук.ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С.7-40.
- Професійна та корпоративна етика. Навч. посібник.-К.:ВПЦ «Київський університет», 2019.- 368 с.
- Йонас Х. Принцип відповідальності. Досвід етики для технологічної цивілізації– М.: Айрис-пресс, 2004.
- Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции/ Ф.Фукуяма; Пер. с англ. М.Б.Левина. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «ЛЮКС», 2004.С.51-52

Додаткова:

1. Аболина Т.Г. Этические концепты социальной ответственности бизнеса // Соціальна етика: модули відповідальності. – С.7-23.
2. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем (Електронний ресурс) – Режим доступу:<http://parta.com.ua/var/>
3. Богатов В.В. Этика в научной деятельности. - Вестник ДВО РАН. - 2008. - № 1. – С.144-157.
4. Буровский А.М. Люди ли мы? О соотношении «естественного» и «искусственного» в современном человеке //ОНС.-1996.-№4.-С.122-132
5. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» //Теоретичні питання освіти і виховання.-К.:2001.-Вип.14.-с.100-102
6. Декларация об ответственности нынешних поколений перед будущими поколениями (1997) // [URL:http:// unesdoc.unesco.org/images/0011 /001102/ 110220rb.pdf#page=97](http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001102/110220rb.pdf#page=97)
7. Джордж Р. Де Т. Деловая этика / Пер. с англ.– М.: ИГ «Прогресс»; ИД «РИПОЛ КЛАССИК», 2003.
8. Котляров И.Д. Самоплагиат в научных публикациях. - Научная периодика: проблемы и решения. – 2011. – Т.4, №4. – С.6-12.
9. Кулинкович Т.О. Основы научного цитирования. – Минск: Бел.гос.ун-тет, 2010. – 60 с.
10. Кутырев В.А. Естественное и искусственное: борьба миров. – Нижний Новгород, 1994.
11. Ленк Х. Ответственность в технике, за технику, с помощью техники.// Философия техники в ФРГ. – М., 1989.
12. Лозовий В.О. умови виникнення й призначення професійної етики [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.djerelo.com/index.php?>
13. Мескон Майкл, Альберт Майкл, Хедоури Франклин Основы менеджмента. Социальная ответственность и этика. Учебное пособие /пер.с англ./- М.:Дело ЛТД,1994. – 702 с.
14. НБУ ім. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua/>

15. Современные проблемы науки / Л.Н.Ясницкий ,Т.В.Данилевич. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2008. – 294 с. (ЭБС – «Книгафонд»)
16. Трофимов В.К. Деловая этика. – Ижевск: ФГБОУ ВПО Ижевская ГСХА, 2012. – 352 с.
17. Ф. Котлер, Н. Лі, Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ.. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
18. Хабермас Ю. Будущее человеческой природы. –М., 2002.- С.137-138
19. Хунинг А. Инженерная деятельность с точки зрения этической и социальной ответственности. // Философия техники в ФРГ. – М., 1989.
20. Эпштейн В.Л. Предвидимое будущее научных журналов. - Проблемы управления, 2004. - №1. – С.1-15.
21. Philosophical Transactions: 350 years of publishing at the Royal Society (1665 – 2015). <http://arts.st-andrews.ac.uk/philosophicaltransactions/exhibition>; https://arts.st-andrews.ac.uk/philosophicaltransactions/wp-content/uploads/2014/12/DES3407_Pubs-350-Catalogue-4-1.pdf
22. Elsevier: Ethics in Research & Publication. <http://ethics.elsevier.com>
23. IOP ethical policy for journals. <http://authors.iop.org/ethicalpolicy>